

Verblijf van Séraphin Namwisi & zuster Christiane Kulunga in België - Freddy Vanhaelewyn

17 februari tot en met 1 april

Reeds in 2008 hoopten we twee medewerkers aan onze projecten in Kongo naar hier te krijgen voor een doorgedreven vorming op het vlak van informatica. Door perikelen met het visum moesten we onze plannen uitstellen tot dit voorjaar. Zuster Christiane, lerares scheikunde en opgeleid voor het onderhoud van computers, en Séraphin Namwisi, de verantwoordelijke voor het onderhoud van onze internetsites, kwamen dan toch naar hier voor een grondige training in computer- en netwerkonderhoud en voor kennismaking met diverse software-omgevingen. In het kader van een duurzame samenwerking kregen ze ook de gelegenheid om de werking van **BlikOpAfrika** van nabij mee te maken en ook ons land en onze cultuur beter te leren kennen.

Het was voor hen wel even aanpassen. De temperaturen lagen aan de lage kant, het dagritme lag dan weer soms nogal hoog en ze hadden met zeer diverse ervaringen te maken. Tijdens de weekenden mochten we op onze medewerkers rekenen om hen als gasten te ontvangen en rond te leiden in de mooie streken die België rijk is (de zee, Antwerpen, de Ardennen, Brussel, voetbal in Sint Truiden ...).

Hun opleiding betrof uiteenlopende aspecten. Onderhouden van computers, zoeken naar geschikte programma's en hulpmiddelen op het internet, het actief houden van een netwerk, programma's onderzoeken en aanleren van software om beginnende gebruikers wegwijs te maken.... Ze volgden een stage van één week in een van de Franstalige scholen van de zusters. Ze werden er uitgebreid ingeleid in software die ook in bepaalde afdelingen van de Kongolese scholen kan gebruikt worden (cf. opleiding boekhouden). Enkele keren kregen ze de kans om een ICT-bedrijf of ICT-afdeling van een bedrijf te bezoeken.

Door deel te nemen aan de vergaderingen van **BlikOpAfrika** leerden ze onze werking van nabij kennen. Ze maakten kennis met heel wat medewerkers en vertelden openhartig hun eigen verhaal. Voor de collega's die nog niet in Afrika geweest waren was het verhelderend onze projecten belicht te zien vanuit het Kongolese standpunt. Door hun feedback kunnen we onze werking bijstellen. We kregen een meer genuanceerd zicht op een betere onderlinge afstemming van behoeften en inzet. Kortom nieuwe bakens werden uitgezet voor de komende jaren.

Naast de vele ontspanningsmogelijkheden en bezoeken aan diverse steden in België konden ze een dag meemaken in het

Europees parlement. Onze Europese democratische instellingen waren voor hen een verrassende openbaring. Het einde van hun verblijf was geen rustig uitbollen. Samen met Fernand en Freddy namen ze deel aan drie volle dagen animatie in de school van de Annuntiaten in Halle. Ook hier waren hun open persoonlijkheid en hun bijzondere communicatievaardigheden een onmiskenbare 'publiciteit' voor interculturele samenwerking.

Terug in Kongo reisden ze mee met Hugo en Jan naar Kimbongo (zie elders in deze Nsangu); de plaats waar we onze nieuwste internetsite bouwen. Séraphin zette zo zijn technische vorming verder en bood ook ondersteuning vanuit zijn lokale ervaring bij het plaatsen van de satelliet voor internet. Zuster Christiane was onmiddellijk actief om mee gestalte te geven aan het nieuwe organisatie-model, dat meer dan vroeger moet gebaseerd zijn op concrete afspraken en snellere communicatie, vooral bij het opstarten van nieuwe initiatieven.

Het was voor zuster Christiane en voor Séraphin, zo mocht blijken uit hun evaluatie, een innig moment van elkaar beter leren kennen, een studie-ervaring met heel veel mooie herinneringen. Wij danken hen voor hun inzet, hun aanpassingsvermogen aan ons ritme en ons klimaat, maar vooral voor hun creatieve en constructieve ingesteldheid tot welslagen van onze/hun projecten.

FVH

Dhr Séraphin Namwisi en zr Christiane Kulunga

Vormingsprogramma voor directies in Kikwit: een unieke gebeurtenis. - Fernand Rochette

14 directies van secundaire en basisscholen van de zusters Annuntiaten uit Kongo, Kameroen en Burundi volgden een vormingsprogramma om hun scholen in de toekomst efficiënter te kunnen leiden. Samen met hun opleiders verbleven ze van 24 februari tot 6 maart in een klein vormingscentrum, de IFAK te Kikwit.

Het was snikheet en het goed gevulde programma liet weinig of geen tijd voor extra-activiteiten. Toch was het voor ons allen, de medeopleiders, de deelnemers en mezelf een unieke gebeurtenis. Het was genieten van het gevarieerde en rijke inhoudelijke aanbod en genieten van de heerlijke sfeer binnen de groep die gekenmerkt was door samenhangigheid en enthousiasme.

Het programma werd sedert maart 2008 grondig voorbereid in Vlaanderen én in Kongo (zie het artikel van Raf Sondervorst in het vorige nummer van *Nsangu*). Er werd uitdrukkelijk geopteerd om de voorbereiding te laten groeien in intense samenwerking met onze Kongolese vrienden.

Wie waren de opleiders?

Aan Kongolese zijde konden wij rekenen op de medewerking van verschillende competente deskundigen zoals:

- Dr. Matthieu Kabeya, professor. Pedagogische Wetenschappen aan de Universiteit de Kinshasa
- Dr. Lembagusala van het Institut Supérieur Pédagogique van Massi - Manimba
- De heer Kayeye, provinciaal inspecteur
- De heer Mupepe van de Fondation Banatee (met onder meer privé school in Kikwit)
- Zuster Annette Lembagusala, directrice secundaire school in Kikwit
- De heer François-Xavier Kinzanza, werkleider aan het Institut Supérieur Pédagogique van Kikwit

Aan de Belgische kant deed het Solidariteitsfonds een beroep op de brede ervaring van Paula Veestraeten en Guido Caerts, respectievelijk voormalig directeur en voormalig begeleider van secundaire scholen. Wijzelf namen eveneens actief deel en putten daarvoor uit onze jarenlange ervaring als voormalig algemeen directeur van de Katholieke Hogeschool Brussel.

Welke thema's werden behandeld en hoe?

Vier centrale thema's werden na onderling overleg tijdens de voorafgaande maanden weerhouden, namelijk

- het globale beheer van een school
- het pedagogische project van de zusters Annuntiaten
- het personeelsbeleid
- het beleid betreffende de leerlingenbegeleiding

Het opvoedingsproject van de zusters Annuntiaten diende als basis. De klemtoon tijdens de presentaties lag op de basisprincipes van beleidsvoering (schoolmanagement), met als centrale vraag: *Welke principes moeten schoolleiders in acht nemen?*

Ik noem er enkele:

- Analyseer je huidige situatie ten gronde met zijn sterke punten, verbeterpunten, positieve kansen en mogelijke bedreigingen (de zogenaamde SWOT-analyse)
- Formuleer van daaruit eenvoudige, specifieke en meetbare objectieven
- Doe niet alles zelf; gebruik de vele talenten die aanwezig zijn in je school
- Werk planmatig en maak een tijdschema op met tussentijdse en definitieve limietdata
- Werk met verantwoordelijken en respecteer het gezegde "Ere wie ere toekomt"

Naast het luisteren naar klassieke voordrachten, werd er ook intensief overlegd binnen kleine werkgroepen. Deze groepen veranderden van samenstelling naargelang het thema en de opdracht. Zo werden er groepjes gevormd per schoolniveau, per land enz. Op deze manier kreeg iedereen

de kans zijn ervaringen uit te wisselen. Leerrijk!

Evaluatie

Een grondige evaluatie vond plaats op het einde van de sessies. Dit gebeurde afzonderlijk met de directies van Burundi enerzijds, en de zusters van Kongo en Kameroen anderzijds. Ook de externe experts kregen hun zeg. Opvallend was de openheid waarmee er werd geëvalueerd. Iedereen is er trouwens van overtuigd dat een grondige evaluatie de basis vormt voor verdere planning.

We noteren graag dat het programma als zeer verrijkend werd ervaren, omwille van de aanwezigheid van zoveel competenties en omwille van de rijke uitwisselingen van ervaringen tijdens de ateliers. Ook het dagelijks starten met "le compte rendu" werd als sterk ervaren. Dit dagelijkse verslag liet trouwens toe dat alle deelnemers met een uitgebreid verslag naar huis konden vertrekken. Maar we onthouden in de eerste plaats enkele suggesties voor de toekomst, namelijk:

Evaluatiegesprek

Veel mensen denken nog altijd : ik stop hier geld in, dan komt daar ontwikkeling uit.

(MO* nr. 64 pag. 18)

- dat in Kongo het best een verantwoordelijke wordt aangeduid voor de permanente pedagogische, didactische en organisatorische ondersteuning van de scholen.
- dat in de toekomst, zowel bij de voorbereiding als bij de uitvoering, meer rekening moet gehouden worden met de specifieke onderwijssituatie in elk land
- dat het programma enkele meer praktische seminars zou moeten omvatten
- dat het best in modules zou gewerkt worden om overlappingsen en herhalingen te vermijden

De toekomst?

Op 21 april 2009 besprak de werkgroep " Vorming " het vormingsprogramma aan de hand van de evaluatiepunten.

Tegen eind juni verwachten wij een verslagje van alle participerende directies. Op het einde van de vorming werd hen immers gevaagd om nog dit schooljaar enkele verbeterpunten aan te pakken. Hun verslag moet ons informeren over het proces en de resultaten. Hiertoe sturen we eind juni een herinnering en een kleine enquête i.v.m. de voortzetting van de vormingssessies.

Deze bevraging plus de aanbevelingen die bij de evaluatie werden gegeven zullen onze verdere strategie bepalen. Nu reeds werd gesuggereerd om een beperkt aantal scholen intensiever te coachen zodat zij als pilotscholen kunnen fungeren voor de anderen. Met de zoektocht naar een plaatselijke pedagogische begeleider kan ook al begonnen worden.

Zr Annette Lembagusala

In de marge van het programma

Als men tien dagen lang van 's morgens 8 uur tot 's avonds 18 uur nadenkt en discussieert over het onderwijs in onze Afrikaanse scholen dan is stoom afblazen wel eens gewenst. Film, theater, toeristische attracties kan je vergeten, eenvoudigweg omdat ze niet te vinden zijn in Kikwit. Bovendien is het donker om 18 uur en is er geen straatverlichting zodat verre uitstappen niet aan te raden zijn. Samen napraten met een Primusbiertje onder een boom in de buurt van de IFAK zat er wel enkele keren in. En na het avondmaal en na wat schrijven aan het verslag onder een schitterende sterrenhemel genieten van het firmament, van (nog) een pils en... van elkaars aanwezigheid.

Eén niet academische, feestelijke gebeurtenis zal evenwel nog lang in ons geheugen blijven hangen. Op zaterdag 1 maart vierden wij twee verjaardagen tegelijk, namelijk deze van zuster Sabine en deze van Guido. Een tamtam, één tamboerijn, wat bloemen, een door de zusters bereid buffet, aanstekelijke dans en vreugdekreten waren de eenvoudige ingrediënten om Guido en Sabine (en onszelf) een onvergetelijk feest te schenken.

FR

Interview met zuster Evelyne (École secondaire) en zuster Marcelline (École primaire) Totshi – Eric Depreeuw

Algemeen

Totshi is de meest geïsoleerde missie van de zusters Annuntiaten in Kongo, want het verst verwijderd van Kikwit. Totshi ligt ongeveer 150 km ten zuiden van Kikwit, richting Angola dus. Bovendien loopt de weg er dood omdat er geen brug is over de rivier Kwilu. Men merkt dit isolement niet alleen aan de nog geringere bevolkingsdichtheid maar ook aan een toenomen armoede.

De missiepost is netjes maar er is geen spoor van luxe. De kamers voor de gasten zijn degelijk, het sanitair iets minder; er is geen lopend water, men bevoorraadt zich uit grote waterputten. De elektriciteitsvoorziening gebeurt met een generator op benzine. Pogingen om zonnepanelen te installeren zijn tot nu toe schromelijk mislukt wegens herhaaldelijk vreselijk en vernietigend onweer, met bliksems die door specialisten oncontroleerbaar worden geacht. In de gemeenschap leven een tiental zusters onder het toezicht van zuster Vicky.

De school ligt niet ver verwijderd van het verblijf van de zusters. Het middelbaar onderwijs biedt technisch onderwijs Handel en normaalonderwijs. Het telt 321 leerlingen en 18 leraars. Dit schooljaar vielen 15 leerlingen af. Het lager onderwijs telt 307 leerlingen en 10 leraars. De capaciteit van het middelbaar onderwijs staat onder druk wegens een continue aangroei die de infrastructuur niet aankan. Bovendien is een gebouw door een omgevallen boom vernietigd (2007) en een ander gebouw is door een storm zwaar beschadigd (2008).

Zuster Evelyne en zuster Marcelline houden van hun 'métier' dat ze opvatten als het overbrengen van kennis, maar dan wel in een context van geïntegreerde vorming. Deze laatste omvat het lichamelijke, het intellectuele, het esthetische, het religieuze en het morele. In de missie van de Annuntiaten staat kwaliteit bovenaan en dit hebben ze te danken aan hun stichter kanunnik *Petrus Jacobus De Clerck*. Het onderwijs moet worden gedragen door een geest van eerlijke en waarachtige liefde, wat, aldus de zusters, niet betekent dat de relatie tussen leerlingen en leraars er een is van vrienden onder elkaar. Broer en zus zijn, is niet hetzelfde als vrienden zijn onder elkaar. Er moet respect zijn.

Het religieuze is aanwezig in het schoolse leven, dat naar God moet verwijzen. Er is de regelmatige schoolmis elke donderdag en de leerlingen en leraars houden daarvan. Tijdens de advent wordt elke avond de rozenkrans gebeden en in de vasten worden aparte aandachtspunten geformuleerd, zoals speciale aandacht voor het dagelijkse kiasgebed, de

religieuze activiteiten in het internaat, elkaar helpen, elkaars schaarse bezittingen delen. Ook wordt aandacht besteed aan de bewoners van de omgeving. Men gaat hout hakken voor zieke mensen of water halen. Maria is voor de Annuntiaten het toonbeeld van de 'amour désintéressée'.

E. Depreeuw, zr E. Atuhelusa

Zuster Evelyne komt op dreef als ze spreekt over de vrouwen in Kongo en over de vrouwelijke religieuzen. Het zijn sterke vrouwen die zich kunnen verdedigen. Op de missies van de zusters tracht men voor de kinderen een goede moeder te zijn. Het resultaat laat zich gevoelen; de afgestudeerden verdedigen hun vroegere school en men is bij oudstudenten altijd welkom, ook als ze in Kinshasa wonen.

De relatie van het katholieke onderwijs met de Kongolese staat is niet altijd gemakkelijk. Zuster Evelyne is doodongelukkig dat bij het laatste staatsexamen op het einde van het middelbaar onderwijs (*examen de l'état*) geen enkele van haar leerlingen geslaagd was. Leerlingen van omliggende scholen met een lager peil slaagden wel. Als ze achteraf om een verklaring vroeg, zou het 1.500 \$ kosten om de papieren in handen te krijgen. Dan weet men het wel en die 1.500 \$ kunnen de zusters op een betere manier aanwenden. Dit jaar zullen 13 leerlingen meedoen aan het examen, 12 meisjes en 1 jongen. Het examen wordt afgenomen op ongeveer 30 km van Totshi, in Gungu. Er moet dringend worden gesproken met de inspecteurs die de toestanden ter plaatse kennen... Zuster Marcelline daarentegen meldt met trots dat al haar leerlingen van het lager onderwijs geslaagd waren voor de *Test National de Fin d'Enseignement Primaire* (Tenafep). Het waren er 19.

Onvermijdelijk komen we uit bij het schoolgeld, de zogenaamde *minerval*. Als we voor ogen houden dat momenteel 800 Kongolese franken overeenkomen met 1 dollar (iets meer dan 1.000 FC met een Euro) dan betekenen de volgende bedragen in onze ogen niet zo veel maar voor inwoners van het huidige Kongo zijn het geen kruimels, in tegendeel. Het eigenlijke schoolgeld bedraagt 50 FC per maand maar met de totale schoolkosten erbij stijgt dit bedrag naar 1.200 FC per jaar. Schoolkosten omvatten de schoolse uitrusting, constructie en onderhoud van de gebouwen, rapporten etc. Daar bovenop komt nog de SONAS of de ver-

zekering, waarvan ongeveer niemand weet waarvoor ze dient. Het schoolgeld komt echter niet volledig ter beschikking van de school want de staat heft er belastingen op, onder meer omdat zij de inspectie ter plaatse stuurt... Het systeem van de schoolgelden is ontwrichtend. Vele ouders staan in het krijt bij de scholen, kinderen worden verplicht thuis te blijven en lopen zo leerachterstand. Daardoor moeten velen een jaar overzitten waardoor ze vroeg of laat gedemotiveerd raken en opgeven. Dan liever moeder worden op je dertiende, de droom van elk Afrikaans meisje!

Een ander heikel punt keert in Kongo steeds terug, namelijk dat van de afstand tussen thuis en de school. Er is geen openbaar vervoer en door de verarming is ook het private gemotoriseerde vervoer sterk teruggelopen, om dan van de staat van de wegen maar te zwijgen. Zelfs in de provincie Bandundu, waar relatief gezien het scholennet het dichtst is, liggen de scholen nog ver van elkaar. Leerlingen wonen niet zelden op een afstand van 40 à 50 km van de dichtst bijzijnde school. Ze verblijven tijdens de week in het internaat of bij (verre) familieleden die dicht bij de school wonen. De leerlingen gaan om de 14 dagen naar huis en hebben daarvoor de tijd van zaterdag 10u tot zondag 17u. De meeste leerlingen houden zich daar niet aan en komen toe op dinsdag of zelfs op woensdag. De school doet haar beklag bij de ouders. Natuurlijk is ook deze afwezigheid niet erg bevorderend voor de schoolse evolutie.

zr Marcelline Fingila

Zuster Marcelline vertelt dat nogal wat leerlingen van het lager onderwijs op een afstand van 4 à 5 km van de school wonen. Deze afstand moet 's morgens en 's avonds worden afgelegd, te voet want de wegen laten ook geen normaal fietsvervoer toe (wel om te voet de fiets te duwen met een fenomenale lading erop gebonden). Ook deze leerlingen komen vaak te laat, de directrice begrijpt het, de leerlingen worden er (meestal?) niet om gestraft. Een of ander georganiseerd transport vinden de beide directrices een goed idee

maar er is geen geld (een kilometer autotransport kost hier al vlug 2\$, benzine en onderhoud worden duurder naarmate men verder het binnenland ingaat).

Een onderwerp dat we met zuster Marie-Louise ook al aansneden is dat van de vroegtijdige zwangerschappen (zie Nsangu 2008 nr. 3). Dit schooljaar is er al een vijftal geregistreerd. De gevoelige periode is wanneer de leerlingen thuis zijn tijdens de vakantie, of zoals dit schooljaar, tijdens de periode dat de leerkrachten staakten wegens de niet betaling van hun salaris. De zwangere meisjes verlaten de school. Op mijn vraag of men aan preventie werkt, wordt bevestigend geantwoord: men neemt de slogan van de aidspreventie over: *la responsabilité avant le désir*. Aids is in deze streek geen acuut probleem maar de zusters geven toe dat er geen cijfers voorhanden zijn.

Opvallend, aldus zuster Evelyne, is het aantal gevallen van epilepsie, dit ten gevolge van de slechte of ontbrekende behandeling van malaria. Een bijkomende complicatie in dit verband is dat het lokale hospitaal een verwijsbrief eist van de school of begeleiding door een leerkracht, anders wordt geen behandeling ingesteld. Bovendien moet vooraf betaald worden, zelfs bij een noodgeval 's nachts. Ook het hospitaal zit in acute geldnood.

We danken zuster Evelyne en zuster Marcelline voor dit gesprek. Later zullen we het met hen ook nog hebben over de vorming die door Dirk, Luc en Mme Odette (Banatee) werd gegeven aan de leerkrachten van hun scholen en over de vorming die ze als directies hebben genoten in Kikwit (zie elders in deze Nsangu). In moeilijke omstandigheden blijven de partners in het Zuiden met enthousiasme doorzetten. Het middenveld in Kongo heeft ons nodig, de lokale dynamiek is het belangrijkste!

ED

Lycée Tangiza Totshi

Uit het dagboek van Hugo en Jan: installatie in Kimbongo - Jan Stevens

Maandag 6/4. Om 19u45 komen we dooreen geschud in Kimbongo aan. De aanwezige zusters komen allemaal buiten gelopen en we krijgen een overstelpende welkom. Wij zijn echter te moe om te reageren. Na een deugd doende nachtrust en een goed ontbijt beginnen we met de echte kennismaking. Het is paasvakantie en we kunnen de school en het terrein rustig bekijken. Als we naar de werklieden vragen staan die een kwartier later ter onzer beschikking. De 400 meter sleuven voor de kabels worden al gegraven. De vooraf opgegeven afstanden kloppen niet. Ook de plaats voor de antenne krijgt onze aandacht en de eerste spa-desteek. (...)

Op 9/4 hebben we nog geen nieuws van de vrachtwagen. Nu valt pas op hoe geïsoleerd de streek is. In Totshi zaten we aan het einde van de weg en de wereld. Kimbongo is nog erger: geen telefoon, ook niet in Feshi, de gewestelijke hoofdplaats op 22 km. Geen post, geen GSM verbinding en heel slechte wegen. Ik vraag me ook af hoe je van hier naar de grens met Angola - 350 km - geraakt. Het is Witte Donderdag en we gaan om 20 u naar de avondviering. Rond 22 u breekt er een zwaar onweer los. Om middernacht ga ik na de communie naar het klooster onder de gietende regen. Hugo blijft tot het einde rond 0,45 u. Dat kan tellen!

10/04 Voor de paraboolantenne leggen we een stevig fundament want ze mag niet wegwaaien. Om de kabels naar binnen te brengen in de verschillende gebouwen laten we gaten kappen in de muren. Dankzij pastoor Alexis hebben we soepele buis die we laten in metselen zodat de kabels gemakkelijk binnen kunnen doorgetrokken worden.

Op paaszaterdag horen we van de zusters dat zij via de radiofonie vernomen hebben dat de vrachtwagen op Paaszaterdag in Kikwit vertrekt. Hoop doet leven. (...)

Pasen. Om 14 u 30, einde van de siësta, is er plots veel lawaai. De grote vrachtwagen is er. De mannen worden opgeroepen en ze zijn er bijna op staande voet. De vrachtwagen wordt afgeladen en de 2.400 kg materiaal wordt zo goed mogelijk gestapeld in een klaslokaal. Nu hebben we ook de rest van onze bagage, wat een hoogdag!! Morgen kan het echte werk beginnen.

Eindelijk licht in de duisternis! We zoeken onze weg in het materiaal dat zondag aangekomen is. Zes dozen moesten terug op de vrachtwagen voor Kingandu. Soms is er wat zenuwachtigheid omdat iets niet direct teruggevonden wordt. De pyloon van de antenne wordt in beton vast gegoten. Daar zal geen wind mee gaan lopen. Hugo heeft zijn paneel klaar

om de apparaten te bevestigen. 's Avonds hebben we weer een fris onweer. De watervoorraad is aangevuld. Wij drinken altijd gefilterd regenwater.

Dinsdagmorgen gaan we verder met de werken maar om 10 u moet ik plots afhaken wegens buikkrampen en diarree. Oorzaak: onbekend want we zijn voorzichtig met eten en drinken. De zusters verzorgen ons prima. Ik leg me in bed en slaap tot 's middags maar kan nog niets eten. Hugo komt even kijken. Ik blijf slapen want dat doet me goed. Zr Pascaline komt langs met 3 soorten tabletten. Ik slik braaf alles wat ze me geeft en slaap verder tot 18 u.

Hugo vertelt verder het verloop van de dag.

Het plaatsen van de zonnepanelen vraagt wat innovatie want er ontbreken schroeven en bouten. In de namiddag komt pastoor Alexis even langs. Hij vraagt langs zijn neus weg of er ook elektriciteit naar de kerk kan gebracht worden. Het is "maar" 300 m ver.

Het vlotte niet op het dak om het kader vast te zetten. Ondertussen komt de kapelaan, Abbé Jean-Paul ook poolshoogte nemen. Normaal is het om 16 u gedaan met werken maar iedereen doet verder tot de zonnepanelen op het dak goed vastliggen. Mijn kaars is uit. Ik doe zoals Jan en ga vroeg slapen.

Jan Stevens, Hugo Priemen

Woensdagmorgen ben ik weer de oude en de mannen zijn blij me terug te zien. Het tweede kader voor de zonnepanelen wordt klaargemaakt en geschilderd. Ondertussen worden 10 m kabelgoot op de muur bevestigd. In de vooraf gegraven sleuven komen er ook kabels voor elektriciteit en voor IT-verbindingen naar de scholen en naar het klooster. De batterijen krijgen hun

plaats. Firmin en Robert vullen ze voorzichtig met de handpomp. Ze zijn fier dat ze dat het goed voor mekaar gebracht hebben. Hugo heeft de tweede reeks zonnepanelen ook op het dak geplaatst mits gebruik van enkele Vlaamse schietgeboden. De voorraadkamer raakt stilaan leeg. 's Avonds brandt de eerste lamp in de duisternis. Om 21u15 komt de Jeep uit Kikwit met Zr Christiane aan en brengt eindelijk de modem. Nu kunnen morgen ook de computers aangesloten worden want we willen graag een bericht naar thuis sturen. Het is drie weken geleden dat ze nog iets van ons hoorden. Séraphin doet zijn best en de technicus van Global steekt een handje toe. De computers zijn echter niet van de meest recente. Bovendien moeten we langs Yahoo en dat vraagt tijd. Toch lukt het. 's Anderendaags is er antwoord. Kimbongo is ten minste langs IT-weg ontsloten en heeft een venster op de wereld. "BRAVO." (...)

Installatie Kimbanga

Maandag gaan we verder met het plaatsen van lampen in de verschillende klaslokalen.

Dinsdagmorgen is er inwijding van heel de installatie. Pastoor Alexis houdt een goede preek over de vooruitgang en de verantwoordelijkheid van de hele gemeenschap voor het vele materiaal dat er geplaatst werd. De kinderen worden vergast op beignets die de zusters 's morgens in de vroege gebakken hebben. Het is groot feest.

's Avonds zijn we uitgenodigd op de pastorie. Pastoor Alexis en kapelaan Jean-Paul en hun seminarist stagiair vergasten ons op een lekkere pint PRIMUS en wij genieten ervan.

Ondertussen praat de pastoor over zijn molen die niet kan werken omdat de motor en de elektriciteit het laten afweten. (...). *(Wie een goede molen weet met motor mag het ook altijd laten weten. Wij onderzoeken wel of het de moeite loont het op te sturen.)*

Als we terug naar het klooster gaan, zijn we zelf verwonderd over het vele licht dat er uit de klassen komt. Licht in het donkere Afrika... Wij zijn beiden fier over onze realisatie.

Woensdagmorgen vertrekken we richting Kikwit. Wij moeten vooraan in de jeep zitten. Naast allerlei materiaal hebben ze nog 15 houten balken geladen voor een kraal onderweg. Daartussen zitten dan Zr Annette en Zr Christiane, de technicus van Global en twee vrouwen. Onderweg moeten we een drietal keren uitstappen omdat de weg te slecht is. (...) Wij moeten nog 70 km doen eer we in Kikwit zijn. Om 18.45 komen we er aan, moe maar tevreden. In Kikwit is er in de late namiddag een tropisch onweer losgebarsten. Er zijn 22 huizen weggespoeld door het vele water. Er zijn geen doden. Als geluk in de tropen kan dat tellen. Misschien zijn de Kongolese geesten boos?

Jan Stevens, pastoor Alexis, Hugo Priemen

JS

Eigen identiteit en eigen specialisatie

zijn essentieel voor actoren van de vierde pijler. Deze worden vooral bepaald door specialisatie maar ook door de achterban. Deze mag niet verzwakken in tijden van crisis want dat zou de overheid op 'slechte' gedachten kunnen brengen...

Tijdslijn – Magda Olbrechts

Nabije verleden

- 19 december 2008: kerstconcert in Heverlee ten voordele van de Congolese scholen en Ter Wende, met optredens van Leerlingen- en lerarenkoor HHartcore, Kinderkoor "De Orgelpijpjes" en Gospelkoor Bens Bangula.
- 9 - 24 februari 2009: zending Dirk Bogaert en Luc Sadones: didactische opdracht in Totshi i.v.m. vorming van leraren in Congo in samenwerking met Odette Makobo (Fondation Banatée) en Sylvie Ndenge (ISP, Kikwit).
- 15 februari tot 1 april 2009: vorming van twee van onze naaste technische medewerkers, Soeur Christiane Kulunga en Séraphin Namwisi in België.
- 19 februari tot 6 maart 2009: zending Fernand Rochette, Guido Caerts en Paula Veestraeten naar Kikwit voor vorming van directies van de scholen van de zusters Annuntiaten in Congo, Burundi en Kameroen.
- 26-27-30 maart en 3 april 2009: informatie aan alle klassen secundair onderwijs in het Heilig Hart en het collega in Halle door zuster Guillaumine Clercx, Soeur Christiane Kulunga, Séraphin Namwisi, Fernand Rochette en Freddy Vanhaelewyn.
- 27 maart 2009: 2000kg goederen worden per vliegtuig opgestuurd. Deze vracht bevat de installatiematerialen voor Kimbongo (RDC) voor de nieuwe internetsite en ook zonnepanelen, computers, werkmaterialen en elektriciteitsmateriaal.
- 2- 29 april 2009: Hugo Priemen en Jean Stevens naar Kimbongo voor installatie van onze derde site. Dit hield o.m. in het plaatsen van zonnepanelen, internetinstallatie via satelliet & computers. Dit alles in samenwerking met soeur Christiane Kulunga en Séraphin Namwisi.
- 2 – 16 april 2009: Eric Depreeuw doet Kinshasa, Kikwit en Totshi aan in het kader van het VLIR-UOS project. Hij zal er tevens de gemeenschappen van de zusters bezoeken en zo ons partnerschap verstevigen.
- 9 mei 2009: studiedag voor de leden van "Blik op Afrika" in Mariagaarde te Hoepertinge.

Nabije toekomst

- Samenwerking met Bwamanda exploreren: Het project *C.D.I.-Bwamanda* staat voor *Centre de Développement Intégral de Bwamanda*, vrij vertaald als Centrum voor Integrale Ontwikkeling, nl. een ontwikkeling die alle facetten van het leven van een basisgemeenschap stimuleert, zowel economische activiteiten als sociale diensten. Het is een onafhankelijke NGO.
- Voorbereiding van onze nieuwe vormingsprojecten.
- Een nieuw initiatief om fondsen te werven.
- In Kimbongo start vanaf september de ICT-vorming van de leraren. Aan enkele personen, de verantwoordelijke zusters, werd ondertussen reeds geleerd om te mailen en op internet te gaan.
- Een nieuwe zending van materiaal moet gebeuren in de komende maanden (laptops, printers schermen...)

MO

Een terugblik op de financiële situatie van 2008 - Fernand Rochette

2008 stond andermaal bol van de activiteiten en initiatieven. Elke activiteit in Afrika heeft echter zijn kostenplaatje. Daar moeten dan ook evenredige fondsenwervende initiatieven tegenover staan.

Zonder u te vervelen met veel cijfermateriaal geven wij hieronder toch enkele bedragen van de belangrijkste uitgaven tijdens het jaar 2008 alsook onze belangrijkste bronnen van inkomsten.

De belangrijkste inkomsten

• Giften op naam	36167 €
• Vastenacties scholen van de zusters Annuntiaten	17007 €
• Kunst voor Afrika weekend (november 2008)	13856 €
• Kertsconcert	4128 €

De belangrijkste uitgaven (zie grafiek)

Zending "Vorming van leraren" in Totshi (6 pers.)	8502 €
Zending ter voorbereiding vormingsprogramma voor directies	4947 €
Hulp voor stormschade in Totshi	4000 €
Abonnementen internet Kingandu/Totshi	4453 €
Aankoop schoolmateriaal	5818 €
Nieuwsbrief / website	6000 €
Administratie	3070 €
Laptops voor sec school Burundi	3000 €
Verzendingen materiaal	1938 €

De uitgaven in 2008 lagen zoals je merkt duidelijk lager dan de inkomsten. Dit overschot was voorzien en absoluut noodzakelijk omdat in het voorjaar 2009 vier belangrijke activiteiten geprogrammeerd waren. Deze werden ondertussen uitgevoerd. In februari had een zending plaats voor de vorming van 14 directies en gelijktijdig liep in Totshi een vormingsprogramma op het niveau van de lerarenopleiding. Ondertussen ontvingen we dhr Séraphin en zuster Christiane in België voor een grondige opleiding in ICT. Tevens had in Kimbongo de installatie plaats van zonnepanelen, pc 's en internet (zie elders in deze Nsangu). Deze laatste zending alleen reeds kostte ons aan materialen en verzendingskosten 47.776 euro. De volledige gegevens van alle activiteiten zal je terugvinden bij de bespreking van de financiële situatie van 2009.

Le coeur d'énergie in eigen beheer

"Le coeur d'énergie", zo werd in 2006 onze container in Kingandu gedoopt door Jan en Hugo. In deze container met zonnepanelen op het dak staan een zestal pc's, een printer en een fotokopieermachine. Er is bovendien een uitstekend werkende internetaansluiting. Deze installatie staat ten dienste van onze scholen maar ook van de ganse lokale gemeenschap. Het beheer is in handen van de Séraphin Namwisi, ondertussen een populaire figuur geworden in onze Nsangu...

Séraphin en zijn medewerkers, zuster Leonie en Freddy Musatu doen er alles aan om hun coeur selfsupporting te maken. Van de betalende dienstverlening aan de grote Kingandugemeenschap kopen zij zelf hun papier, hun inktpatronen en vervangstukken. Deze weg proberen we stap voor stap uit te bouwen in Kingandu, Totshi, en nu ook in Kimbongo waar sedert april 2009 ook energie en internetaansluiting beschikbaar is.

Zo trachten wij ook steeds alle goederen, schoolgerief, cement, papier...aan te kopen in Kinshasa of Kikwit opdat de bevolking rechtstreeks zou kunnen genieten van deze aankopen.

Zo komen alle fondsen van "Blikopafrika" direct en indirect ten goede aan de plaatselijke gemeenschappen.

FR

Uittreksel uit een dankbrief van de zusters van het Lyceum 'Étoile de la Montagne' te Jenda in Burundi

✓ A Monsieur Ferdinand ROCHETTE
Président du Fonds de Solidarité

OBJET : Remerciements

Monsieur le Président,

Au nom de la communauté scolaire du lycée Étoile des Montagnes d'Jenda, du comité des parents des élèves et de ceux-ci, j'ai l'honneur de vous présenter mes sincères remerciements.

En effet, l'octroi d'ordinateur pour notre personnel ainsi que l'autorisation d'achat du protecteur ont été bien salués par tout le personnel. Nous nous organisons pour faire un entretien efficace.

Vous souhaitant encore les bonnes fêtes de pâques, veuillez agréer, Monsieur le Président, l'assurance de nos sentiments très reconnaissants.

- C.P.I.A

- Révérende Sœur Supérieure Générale des Annonciades en Belgique.
- Révérende Sœur Représentante Légale des Annonciades au Burundi.

LA DIRECTRICE DU LYCEE ETOILE
DES MONTAGNES DE JENDA,

Colofon

Aan dit nummer werkten mee: Eric Depreeuw, Magda Olbrechts, Jan Stevens, Fernand Rochette, Freddy Vanhaelewyn, Hugo Priemen en nog anderen

Vormgeving: Marie-Dominique Lodens

Foto's: Fernand Rochette, Eric Depreeuw, Marie-Dominique Lodens, Freddy Vanhaelewyn, Jan Stevens

Vertaling Franse versie: Fran Van Hemelrijck

Hoofdredactie: Eric Depreeuw

Verantwoordelijke uitgever: Zr. Roza Peeters, Naamsesteenweg 355 – 3001 Leuven

Meer informatie over onze werking vindt u op

www.blikopafrika.be

Een bijdrage storten?

431-4732001-20

van Missiefonds Annuntiaten – Heverlee

Fiscaal aftrekbaar vanaf 30 €